

मेन्छयायेम गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
मोराहाङ्ग, तेहथुम

वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

आर्थिक वर्ष २०७८।०७९

मेन्छयायेम गाउँपालिको सातौँ गाउँसभामा प्रस्तुत आ.व. ०७८/०७९ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

सम्पूर्ण सभासद् ज्यूहरू,

सर्वप्रथम म जनता र राष्ट्रको समृद्धिका लागि राजनीतिक तथा सामाजिक परिवर्तनका सबै आन्दोलनमा अमूल्य जीवनको बलिदानी गनुहुने सम्पूर्ण ज्ञात, अज्ञात अमर शहीदहरूमा भावपूर्ण हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु । नेपालको संविधान २०७२ को कार्यान्वयन सँगै २०७४ साल असार १४ गतेका दिन सम्पन्न स्थानीय निकायको निर्वाचनमा तपाइ हामि यस मेन्छयायेम गाउँपालिकाको जनप्रतिनिधि भइ कार्यभार सम्हालेको ४ वर्ष पूरा भएको अवस्थामा जनताको विकास चाहानालाई सम्बोधन गर्दै आएका छौ । यस सन्दर्भमा हामीलाई मार्गदर्शन गर्दै गाउँपालिको नेतृत्व प्रदान गर्नु हुने म लगायत सम्पूर्ण सभासद् ज्यूहरू, सम्पूर्ण गाउँपालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरू तथा विभिन्न संघ संस्था तथा वैदिक समुदाय प्रति हार्दिक अभिवादन तथा सम्मान व्यक्त चाहान्छु ।

सभासद् ज्यूहरू

संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको संविधान २०७२ जारी भए सँगै सोही संविधानले अंगिकार गरेको स्थानीय तहको संरचना अनुसार ऐतिहासिक निर्वाचनद्वारा गठन भएको प्राकृतिक रूपमा सुन्दर तेहथम जिल्लाको आर्थिक, सामाजिक, धार्मिक, सांस्कृतिक र पर्यटकीय दृष्टिले महत्वपूर्ण केन्द्र बोकेको यस मेन्छयायेम गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को नीति तथा कार्यक्रममा ऐतिहासिक कुराहरूलाई कायम राख्दै स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ६७ अनुसार यस गरिमामय सातौँ गाउँसभामा आर्थिक वर्ष २०७८/७९को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहान्छु ।

विगतका सभाहरूमा प्रस्तुत गरिएका गाउँवासीका चाहाना तथा समस्याहरू यथावत कायम रहेका हुँदा सोही कुरा यहाँ उल्लेख गरेको छु “गाउँवासीहरूमा विकास निर्माणको चाहाना उच्च हुनु स्वभाविक नै छ । यस्तो अवस्थामा उपलब्ध साधन र स्रोतको समुचित व्यवस्थापन र प्रयोगद्वारा गाउँवासीको चाहाना बमोजिम मेन्छयायेम गाउँपालिकाको समृद्धि र विकासको लागि अधिकतम प्रगति हासिल गर्ने कुरामा गाउँ कार्यपालिका सफल हुँदै जाने छ भन्ने कुरा मैले विश्वास लिएको छु । स्थानीय सरकारमा जनताको सहज पहुँच र जनतासँग निकटता हुने भएको हुँदा जनता र जनप्रतिनिधिमूलक संस्थाबीच अन्योन्याश्रित सम्बन्ध कायम राख्न कटिबद्ध भएर लाग्नु पर्दछ । बहुजातीय, बहुधार्मिक, बहुसांस्कृतिक तथा भौगोलिक विविधतायुक्त मेन्छयायेम गाउँपालिकालाई समृद्धिको बाटोतर्फ डोर्झ्याउन यहाँ रहेका प्राकृतिक, धार्मिक, सांस्कृतिक, पुरातात्विक विशेषताहरूको संरक्षण गर्दै नयाँ सम्भावनाहरूको खोजी गर्नुपर्ने आवश्यकता रहेको छ । मेन्छयायेमबासीले हामीलाई सुम्पिएको जिम्मेवारी, हामीलाई गरेको विश्वास मूलतः सुशासन सहितको विकास र समृद्धिको जनआकांक्षा पुरा गर्न म लगायत सम्पूर्ण कार्यपालिका सदस्य ज्यूहरू यस महान अभियानका लागि निरन्तर लागि पर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछु ।

प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम आ.व. २०७७/७८ कै निरन्तरता तथा विश्वव्यापी रूपमा फैलिएको कोरोना भाईरस (कोभिड १९) ले पारेको असर तथा प्रभावबाट सिर्जित समस्यालाई समाधान गर्न सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयको मार्गदर्शन, संघीय सरकार तथा प्रदेश सरकारका नीति तथा कार्यक्रमले परिलक्षित गरेका लक्ष्य, १५ औं आवधिक योजनाको मर्म तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ ले निर्दिष्ट गरेका प्रावधानहरू, साथै विभिन्न तहबाट प्राप्त हुन आएका सुझाव समेतका आधारमा तयार गरिएको छ ।

सभासद ज्यूहरू

“पर्यटन, कृषिको व्यवसायिकता मेन्छ्यायेम गाउँपालिकाको आधार,स्वाभिमान समृद्धि र समानताको लागि मेन्छ्यायेम सरकार” भन्ने यस गाउँपालिकाको दुरदृष्टिलाई चरितार्थ गर्न जातीय, धार्मिक, भाषिक सांस्कृतिक तथा भौगोलिक विविधतायुक्त सामाजिक एकता भएको प्राकृतिक सौन्दर्यले भरिपूर्ण यस गाउँपालिकालाई थप पर्यटकीय, शैक्षिक, आर्थिक, सामाजिक रूपमा समृद्ध बनाउदै लैजानका लागि आ.व. २०७८/७९ का लागि यो नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरी यस सम्मानित सभामा प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहान्छु ।

१. पूर्वाधार विकास

१.१ सडक तथा पुल

१.१.१. सडक निर्माण र स्तारोन्नति गर्दा धेरै जनसंख्या लाभान्वित हुने र कृषि उपज वस्तु बजार सम्म पुग्ने योजना तथा कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिईने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

१.१.२ यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका प्रमुख सडकहरूलाई स्तर उन्नती गरि बाह्रै महिना यातायात सञ्चालन हुने बनाउन प्राथमिकता दिईनेछ ।

१.१.३ यस गाउँपालिकामा निर्माण शुरू भएका सबै खाले पुलहरू यसै आवामा सम्पन्न गर्न आवश्यक समन्वय गरिनेछ । र, आवश्यक खोलानालामा झोलुङ्गे पुल निर्माण गरिनेछ ।

१.२ सिंचाइ

१.२.१ वर्तमान अवस्थामा सञ्चालित सिंचाई योजनाहरूको स्तर उन्नति गरि थप क्षेत्रमा सिंचाइ सुविधा विस्तार गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।

१.२.२ समूदायको सहभागितामा सबै सिंचाइ कुलोको व्यवस्थापन गर्न उपभोक्ता समिति गठन गरी अनिवार्य गाउँपालिकामा दर्ता गरी दिगो व्यवस्थापन गर्न पहल गरिनेछ ।

१.३ भवन

१.३.१. गाउँपालिकामा योजना तथा कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा विगतमा नै तयार भएको राष्ट्रिय भवन निर्माण आचार संहिता अनुसार गर्न नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

१.३.३ निजी आवास तथा संघसंस्थाले भवन निर्माण गर्दा अनिवार्य गाउँपालिकामा नक्सा पास गरेर मात्र निर्माण गर्ने परिपाटीलाई थप व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ ।

१.३.४ गाउँपालिकाको प्रशासनिक भवन, वडा कार्यालयहरू वडा नं. १, ४ र ६ मा निर्माण गर्न पहल गरिने छ ।

१.४ उर्जा

१.४.१ “घरघरमा उज्यालो हाम्रो मान, उज्यालो गाउँपालिका निर्माण गर्ने हाम्रो अभियान” कार्यक्रम मार्फत गाउँपालिका भित्रका सबै घरहरूमा, विद्यालय, मठमन्दिर, समाजिक संघसंस्थाका भवनहरूमा यसै आ.व.मा विद्युत उपलब्ध गराई उज्यालो मेन्ड्यायेम गाउँपालिका घोषण गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

१.४.२ बैकल्पिक उर्जाको रूपमा सौर्य उर्जा, प्रणालीका विकास गर्न नीजि क्षेत्र तथा गैर सरकारी संस्थासँग आवश्यक समन्वय गर्ने कार्यक्रम तय गरिने छ ।

१.४.३ विद्युतको दिगो व्यवस्थापनलाई सुरक्षित र उज्यालो गाउँपालिकाको रूपमा परिचित गराउन यस आ.व. ०७८/७९ भित्रै सबै काठका पोलहरू विस्तारित गरी पौठाक र श्रीजुड बजारमा सडक बत्ती जडान गर्न पहल गरिने छ ।

१.५ सञ्चार

१.५.१ प्रत्येक वडा कार्यालयमा इमेल, इन्टरनेटको सहज व्यवस्थापन गरी कामलाई व्यवस्थित तथा छिटो गर्न नेपाल दुरसञ्चार कार्यालयसँग आवश्यक समन्वय गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।

१.५.२. गाउँपालिकाका सबै कार्यक्रमलाई गाउँपालिकाको **Website** मा व्यवस्थापन गर्ने कार्यलाई थप व्यवस्थित तथा जवाफदेहितामा वृद्धि गरिनेछ ।

१.५.३ खोजमूलक र अनसन्धानमूलक जानकारीका लागि पत्रपत्रिका तथा सामुदायिक रेडियोहरूसँग समन्वय गरिनेछ । विकास गतिविधिमा उत्कृष्ट कलम चलाउने गाउँपालिका भित्रका पत्रकारहरू मध्येबाट १ जनालाई विकास पत्रकारिता पुरस्कारले पुरस्कृत गर्ने नीति अवलम्बन गर्दै लगिनेछ ।

१.५.४ सूचना माग्ने र पाउने आम नागरिकको नैसर्गिक अधिकार भएकोले सोको प्रत्याभूति गर्न गाउँपालिकाले आफ्नो गतिविधिहरूलाई विभिन्न माध्यमबाट सहज र सर्वसुलभ रूपमा प्राप्त गर्न सक्ने तथा सार्वजनिकरण गर्ने व्यवस्था मिलाई नियमित कार्यक्रमको रूपमा सञ्चालन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

२. सामाजिक विकास

२.१ शिक्षा

२.१.१ शिक्षामा सुशासन कायम गर्न गाउँपालिका क्षेत्रका सबै सामुदायिक विद्यालयहरूमा ई-हाजिरी प्रणालिलाई व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ । शैक्षिक गुणस्तर विकासमा जोड दिइनेछ ।

२.१.२ सबै विद्यालयका सबै उमेर समूहका विद्यार्थीलाई साप्ताहिक अतिरिक्त क्रियाकलाप मार्फत बौद्धिक विकासमा सहयोग गरी नियमित खेलकुद प्रतिसपर्धा गराउने परिपाटीको विकासलाई प्रभावकारी बनाउँदै लगिनेछ ।

२.१.३ “वालमैत्रि गाउँपालिका घोषणा कार्यक्रम” का सुचकहरू तय गरी विद्यालय क्षेत्र भन्दा बाहिर रहेका उमेर पुगेका बालबालिकाहरूलाई विद्यालयसम्म पहुँच पुऱ्याउन विद्यालय भर्ना अभियानलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।

२.१.४ “हाम्रो साक्षर गाउँ, छोरा छोरीको भविष्य निर्माणका लागि विद्यालय सुधारौं” अभियान मार्फत वडा कार्यालयबाट मासिक रूपमा अनुगमन गर्ने परिपाटीको सुरुवात गरिनेछ ।

२.१.५ विद्यालय व्यवस्थापन समित, गाउँ शिक्षा समिति तथा विषयगत शिक्षकहरूको क्षमता विकासका लागि आवश्यक तालिमको पहिचान गरी सहयोग गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

२.१.६ सबैका लागि र सधैंका लागि शिक्षा” कार्यक्रम भन्ने नारालाई मूर्तरूप दिन विद्यार्थी र शिक्षक सम्वाद, शिक्षक र अभिभावक सम्वाद, गाउँपालिका र व्यवस्थापन समितिबीच सम्वाद जस्ता विभिन्न कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

२.१.७ सबै विद्यालयमा कक्षा अनुसार दरवन्दी मिलान गर्न तथा इन्टरनेटको व्यवस्थापन गर्न आवश्यक प्रयत्न गरिनेछ ।

२.१.८ सामुदायिक विद्यालयका कर्मचारी तथा वाल शिक्षकहरूको सेवा सुविधा नेपाल सरकारले तोके अनुसार क्रमस वृद्धि गर्दै लगिनेछ ।

२.२ स्वास्थ्य

२.२.१ मेन्छयायेम गाउँपालिकामा १५ शैयाको अस्पताल निर्माणका लागि कार्यक्रम अगाडी बढिसकेको हुँदा समयमै कार्य सम्पन्न गर्न सरोकारवाला निकायसँग पहल गरिनेछ । अस्पताल सञ्चालनकालागि स्वीकृति भइसके र २४ सै घण्टा सेवा प्रदान भइरको र यस सेवालार्इ थप सुविधा तथा व्यवस्थित बनाउँन सहयोग गरिनेछ ।

२.२.२ अस्पतालमा १ वटा एम्बुलेन्स व्यवस्था मिलाइ गाँउबासिको सेवामा पहुँच पुऱ्याउने नीति लिइनेछ । २ र ४ वडामा रहेका बर्थिड सेन्टर तथा स्वास्थ्य चौकिको स्तरोन्नति गरी आवश्यक उपकरण, औषधि, खोपको वितरण समुचित रूपमा उपलब्ध गराइनेछ ।

२.२.३ स्वास्थ्य तथा सरसफार्इ सम्बन्धि जनचेतना अभिवृद्धि गरि जङ्खब्ङ्क्, कोरोना भाइस, लागुपदार्थ, दुऱ्यसनि भाइरस जन्य प्रकोप जस्ता माहामारीवाट बचन तथा तिनीहरूको नियन्त्रण गर्न संघीय सरकार, प्रादेशिक सरकार तथा विभिन्न संघसंस्थाहरूसँग सहयोग, समन्वय र साझेदारी गरी रोकथाम गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

२.२.४ नेपाल सरकारको स्वास्थ्य विमा कार्यक्रमलाई गाउँबासीहरूमा प्रचार प्रसार तथा प्रोत्साहन गरिनेछ ।

२.२.५ किशोरकिशोरीहरूको लागी यौन तथा स्वास्थ्य सचेतना कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाईने छ ।

२.२.६ मेन्छयायेम अस्पतालमा रहेको औषधी पसल (फार्मेसी) को निरन्तरताको लागी थप व्यवस्था मिलाईनेछ ।

२.३ खानेपानी तथा सरसफार्इ

२.३.१ प्रत्येक घरमा स्वच्छ खानेपानी उपलब्ध गराउन प्रभावकारी नीति बनाइ गाउँपालिका क्षेत्रमा क्रियासिल सबै उपभोक्ता समितिहरूसँग समन्वय गरी खानेपानीको व्यवस्थापनमा निरन्तर सहयोग गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।

२.३.२ शौचालय नभएका घरधुरी तथा मापदण्ड नपुगेका शौचालयहरूको पहिचान गरी निर्माण सम्पन्न गर्न सहजिकरण तथा पूर्ण सरसफाई कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गरिनेछ ।

२.४ खेलकुद तथा संस्कृति

२.४.१ “खेलकुद विकासमा युवाको समयदान, प्रत्येक वडामा खेलमैदान”, कार्यक्रम अन्तरगत स्थानीय समुदायको सहभागितामा प्रत्येक वडामा १ वटा वडा स्तरीय रहेका खेलमैदानहरूको स्तरोन्नति गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

२.४.२ गाउँपालिकाको ५ नं. र ४ न वडामा रहेको खेल मैदानलाई पूर्वाधारयुक्त सुविधा सम्पन्न पालिका स्तरीय खेल मैदानको रूपमा विकास गर्न गाउँपालिका तथा प्रदेश सरकारको साझेदारीमा निर्माण सम्पन्न गर्न यसै आ.व. देखि बजेटको व्यवस्थापन मिलाउन समन्वय गरिनेछ ।

२.४.३. पालिका स्तरीय खेलकुद समिति गठन गरी सो समिति मार्फत खेलकुद योजना तर्जुमा गरी प्रत्येक वर्ष फुटबल तथा भलिबल प्रतियोगिता सञ्चालनलाई निरन्तरता दिइनेछ । यसै अवसरमा खेलाडी तालिम तथा उत्कृष्ट खेलाडीलाई पुरस्कृत गर्ने कार्यक्रम समावेश गरिनेछ ।

२.४.४ सबै भाषा, धर्म, संस्कृति, परम्परा तथा रीतिरिवाजलाई सम्मान गर्दै आवश्यकताका आधारमा सबैलाई जर्गेना गर्न सहयोग गर्ने नीतिलाई अवलम्बन गर्दै लगिनेछ ।

२.४.५ स्थानीय मठ, मन्दिर, माडहिम, देवालय, शिवालय, चर्च गुम्बा लगायतका विभिन्न धर्मका धार्मिक स्थलको विकास र संरक्षणको लागि सरोकारवाला स्थानीयवासीसँग सहकार्य गरि अघि बढाउने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

२.५ लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशिकरण

२.५.१ समुन्नत समाजको निर्माण तथा समाजमा देखिने सबै खाले हिंसाका घटनाहरूलाई न्यूनीकरण गर्न पालिका क्षेत्रका महिलाहरूका लागि सचेतनामूलक, क्षमता विकास, आयमूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

२.५.२ सबै संघ संस्था, कार्यालय तथा विद्यालयहरूलाई महिलामैत्री बनाउने कार्यको लागि सहयोग गरिनेछ ।

२.५.३ यस पालिका क्षेत्रका महिला उद्यमीहरूलाई सफल उद्यमी बन्न व्यवसायिक ज्ञान तथा प्रोत्साहित गरिनेछ ।

२.५.४ लक्षित कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाउँदै लागत साझेदारीको आधारमा तोकिए बमोजिम सञ्चालन गर्ने नीतिलाई कडाइका साथ लागु गरिनेछ ।

२.५.६ जेष्ठ नागरीक अनुभवका खानि तथा सदैव श्रद्धाका धरोहर हुने भएकोले उहाँहरूको सम्मानमा सुविधाजनक जेष्ठ नागरिक विश्राम स्थल निर्माण गरी यस लाई आवश्यकताका आधारमा थप विस्तार

गरिनेछ । विश्राम स्थलमा सबै उमेर समुहका व्यक्तिहरू महिनामा कम्तिमा एक पटक जम्मा भई अन्तरपुस्ता अनुभव तथा सिकाई साटासाटको वातावरण निर्माण गर्न आवश्यक समन्वय गरिनेछ ।

२.५.७ सामाजिक सुरक्षा भत्ता समयमै उपलब्ध गराउन तथा समयमै अभिलेख व्यवस्थापनकार्यमा पहल गरिने छ साथै अपांगता भएका व्यक्तिहरूको लागि सामाजिक सुरक्षाका विशेष कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।

२.५.८ बालबालिका लक्षित कार्यक्रम छनौट गर्दा बालबालिकाकै मागमा आधारित योजनाहरू छनौट गरिने छन् । र यी कार्यक्रमहरू बालबालिकाहरूले नै अधिकतम लाभ पाउने गरी रचनात्मक तथा मनोरन्जनात्मक क्षेत्रमा कार्यान्वयन गरिनेछ ।

२.५.९ लैंगिक हिंसा कोषको स्थापना गरि हिंसामा परेका व्यक्तिहरूलाई आर्थिक,भौतिक तथा मनोपरामर्ष जस्ता सहयोग प्रदान गरिनेछ ।

३ आर्थिक विकास

३.१ कृषि तथा पशुपन्छीपालन

३.१.१ कृषि उत्पादन र उत्पादकत्व अभिवृद्धि, व्यावसायिकरण जोड दिईनेछ ।

३.१.२ एक गाउँ, एक उत्पादन मार्फत आर्थिक उपार्जन तथा रोजगारी सृजना गर्न आवश्यक सहयोग तथा समन्वय गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ । प्राविधिक तालिम उपलब्ध गराई एक गाउँ एक उत्पादन कार्यक्रमबाट प्रत्येक घरमा कम्तीमा एक घर एक रोजगारी श्रृजना गरिनेछ ।

३.१.३ खाली रहेका जग्गाहरूलाई प्रयोगमा ल्याइ उत्पादन वृद्धिका लागि कृषि वा पशुपालन समूहलाई निश्चित अवधिका लागि लिजमा दिने नीतिलाई अवलम्बन गर्न आवश्यक नीतिहरू तर्जुमा गरिने छ ।

३.१.४ गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका गाउँ-गाउँमा आर्थिक विकासका लागि उत्पादनमुलक, लघु उद्यम कार्यक्रम तथा एक घर एक उत्पादन विधि सञ्चालन गरिनेछ ।

३.१.५ आधुनिक प्रविधियुक्त कृषि, पशुपन्छी, माछा, मौरीपालन कार्यक्रमलाई प्रोत्साहित गर्दै कृषि उपजमा किटनाशक औषधि र रसायनिक मलको प्रयोगलाई निरूत्साहित गर्दै अर्गानिक उत्पादनमा जोड तथा नस्ल सुधार र उन्नत विउ विजनको प्रयोग गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

३.१.६ मेन्छ्यायेम गाउँपालिकालाई आर्थिक रूपले सम्पन्न बनाउन इस्कुस, फर्सी, काउली तथा आलु उत्पादनमा विशेष अभियान सञ्चालन गरिने छ ।

३.१.७ दुग्ध उत्पादक कृषकलाई वार्षिक प्रोत्साहन गर्ने नीति अवलम्बन गरीने छ ।

३.१.८ फलपुल खेति विस्तारकालागि लागत साझेदारीमा विरूवा वितरण तथा उत्कृष्ट उत्पादकलाई सम्मान गरिनेछ ।

३.२ उद्योग तथा वाणिज्य

३.२.१ घरेलु तथा साना उद्योगको प्रवर्द्धनको लागी स्थानीय स्तरमा उपलब्ध स्रोत तथा साधनको प्रयोगमा जोड दिँदै गरिवी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम अन्तर्गत उद्यमी सृजना र प्रवर्द्धनका लागि प्राथमिकता दिईनेछ ।

३.२.२ स्थानीय कृषि प्रसोधन तथा गैर काष्ठ वन पैदावर जन्य उद्योगहरूको पहिचान गरि कार्यान्वयन गर्न आवश्यक पहल गरिने छ ।

३.२.३ सञ्चालित साना उद्योग, होटल तथा पसलहरूलाई अनिवार्य गाउँपालिकामा दर्ता गर्ने तथा नगर्ने उद्यमी, व्यवसायीहरूलाई गाउँपालिकाबाट प्रदान गर्ने सेवामा रोक लगाउने नीति अवलम्बन गरिने छ ।

३.३ सहकारी

३.३.१ एक घर एक सहकारी सेयर सदस्य कार्यक्रम अभियानका रूपमा सञ्चालन गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।

३.३.२ सहकारी व्यवस्थापक तथा कार्यरत जनशक्तिको क्षमता विकासकालागि आवश्यक सहयोग गरिने छ । साथै सक्रिय सहकारी मार्फत आयआर्जन कार्यक्रम सञ्चालन गरी रोजगारी सिर्जना गरिनेछ ।

३.३.२ सहकारी ऐनमा भएका प्रावधानहरूलाई पूर्ण रूपमा पालन गर्न सहकारी शिक्षालाई टोलटोल सम्म पुऱ्याउने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

३.४ पर्यटन

३.४.१ गाउँपालिका क्षेत्रभित्र प्रत्येक वडामा एक मनोरञ्जनात्मक स्थल निर्माण गरि पर्यटन व्यवसायलाई विस्तार गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

३.४.२ मेन्छ्रयायेम ढापको पार्कलाई पालिका स्तरीय पार्क निर्माणका लागि संघीय सरकार र गाउँपालिकाको साझेदारीमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ । आर्थिक वर्ष २०७८।०७९ को लागि थप बजेट माग गरिनेछ ।

३.४.३ संखुवासभा जिल्लाको मंगलवारेदेखि भ्वाडडाँडा, पञ्चकन्या देविथान (रमिते डाँडा), गौखुरी किरातेश्वर मन्दिर, बोक्सी मारा हुँदै गौखुरीधाम र इप्रुड झरना सम्मको करिडोरलाई पर्यटन क्षेत्रको विकासकालागि म्एच् सहितको गुरुयोजना निर्माण गरी कार्यान्वय गरिने छ ।

३.४.४ “पर्यटनको पूर्वाधार: विकास र समृद्धिको आधार” को नारालाई सार्थक बनाउन गाउँपालिकाको पर्यटन विकास र संस्कृति प्रबर्द्धनका लागि पालिकाको केन्द्र भागमा हेलिप्याड निर्माण, बहुजातीय संग्राहलय भवन निर्माणको अध्ययन गरिनेछ ।

३.४.५ यस गाउँपालिकामा रहेका माडलिडवा, मराड ओडार, चमेरे ओडार र वार्ड नं. २ को पोखरी संरक्षणकालागि **DPR** तयार गर्ने कार्यलाई निरन्तरता प्रदान गरिनेछ ।

४. वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन

४.१ वन तथा भू-संरक्षण

४.१.१ गाउँपालिकामा रहेका सबै सामुदायिक वनहरूमा वन जर्गेना तथा घास जडिवुटी जन्य प्रजातिका वृक्षारोपण कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।

४.१.२ सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिको साझेदारीमा ठूला वनहरूमा आयआर्जन कार्य गर्न आवश्यक पहल गरिने छ ।

४.१.३ बढी भू-क्षय हुने स्थानको पहिचान गरी सो क्षेत्रमा भूसंरक्षण गर्ने खालका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ ।

४.२ जलाधार संरक्षण

४.२.१ गाउँपालिका क्षेत्रमा रहेका पानीका स्रोतहरूको संरक्षणमा विशेष प्राथमिकता क्षेत्र तोकी यसको संरक्षण गर्दै लैजाने कार्यक्रम तय गरिने छ ।

४.२.२ जलाधार क्षेत्रमा पूर्वाधार विकासका कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा अनिवार्य रूपमा पानी माथि प्रभाव पर्ने-नपर्ने अवस्थालाई अध्ययन गरेर मात्र कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने परिपाटीको विकास गरिनेछ ।

४.३ जलवायु परिवर्तन

४.३.१ जलवायु परिवर्तन विश्व व्यापि समस्याको रूपमा अगाडी आइरहेको सन्दर्भमा हामीले गर्ने कार्यलाई अनुकूलन योजना बनाई कार्य गर्ने परिपाटीको सुरुवात गरिनेछ ।

४.३.२ जलवायु परिवर्तनले पार्ने असरको बारेमा जानकारीमूलक सचेतना कार्यक्रम सरोकारवाला निकाय, गैसस तथा अन्य विकास साझेदार संस्थाको सहकार्यमा गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

४.४ विपद व्यवस्थापन

४.४.१ विपद सूचना दिएर आउँदैन, त्यसैले विपद् व्यवस्थापनका लागि यस गाउँपालिको स्थानीय विपद व्यवस्थापन तथा प्रतिकार्य योजना **LDRMP** यसै आ.व.मा निर्माण गरि लागु गरिनेछ ।

४.४.२ विपद् व्यवस्थापनका लागि पुर्व तयारी कार्य जस्तै विपद् कोषको स्थापना, प्राथमिक उपचार टोली, खोज तथा उद्धार कार्य समूह आदिको निर्माण कार्य सरोकारवाला निकाय जिल्ला प्रशासन कार्यालय, नेपाल प्रहरी, नेपाली सेना नेपाल रेडक्रस सोसाईटी सँगको सहकार्यमा गरिनेछ ।

४.४.३ नागरीकको धन जनको क्षति कम गर्न यस गाउँपालिकामा रहेका सवै खर चित्राका छानाहरू विस्तापित गर्ने कार्य यसै आवमा पूरा गरिनेछ ।

५ सुशासन तथा संस्थागत विकास

५.१ मानव संसाधन विकास

५.१.१ जनप्रतिनिधि, कर्मचारीको क्षमता र दक्षता अभिवृद्धिको लागि तालिम तथा अध्ययन अवलोकन भ्रमणको व्यवस्था मिलाईनेछ ।

५.१.२ कार्यसम्पादन मूल्यांकनको आधारमा कामप्रति इमान्दार कर्मचारीलाई प्रोत्साहन तथा सेवा प्रति सन्तुष्टि फारमको माध्यमबाट प्राप्त सुझावका आधारमा सेवा प्रवाह प्रणालीमा आवश्यक सुधार गरिनेछ ।

५.१.३ गाउँपालिकाको प्रशासनिक तथा सांगठनिक संरचना र संस्थागत प्रणालिलाई चुस्त दुरुस्त विश्वस्नियता, क्षमतायुक्त र प्रभावकारी बनाउँदै आवश्यक रिक्त दरबन्दीहरूमा उपयुक्त प्रक्रियाबाट पदपूर्ति गर्न पहल गरिनेछ ।

५.२ संस्थागत विकास

५.२.१ गाउँपालिकालाई प्रविधिमैत्री पालिकाको रूपमा परिचित गर्न गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयका सबै कामहरू विद्युतीय माध्यबाट सञ्चालन गरी पेपर लेस सेवामा जोड दिईनेछ ।

५.२.२ गाउँपालिकाको सेवा प्रवाह प्रत्रियालाई छिटो, छरितो र अझ पारदर्शी बनाउँदै लगिनेछ ।

५.२.३ गाउँबासीहरूको सुविधाको लागि सबै वडाबाट सबै सेवा प्रदानहुने व्यवस्था गरिदै लगिनेछ ।

५.२.४ गाउँपालिका कार्यालय, वडा कार्यालय र विषयगत शाखा कार्यालयहरूको कर्मचारीहरूमा सेवाग्राही प्रति उत्तरदायी बनाउने नीति लागू गरिने छ ।

५.२.५ यस गाउँपालिकाबाट प्रदान गर्ने सेवालाई थप जनमुखी बनाउन परामर्श सेवा करार गरी काम गर्ने कार्यको थालनी गरिनेछ ।

५.२.६ स्थानिय तहलाई प्राप्त न्यायिक अधिकारलाई संस्थागत गर्न न्यायिक समितिको क्षमतामा विकास गरी न्यायिक कार्य सम्पादनलाई चुस्त र प्रभावकारी बनाउनका लागि वडा स्तरीय मेलमिलाप केन्द्रलाई थप व्यस्थित गर्दै लगिनेछ ।

५.३ राजस्व परिचालन

५.३.१. कर प्रशासनलाई छिटो, छरितो, पारदर्शी बनाउन थप नीतिगत सुधार गरिनेछ ।

५.३.२ राजस्व सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदन तथा गाउँपालिका स्तरीय कर व्यवस्थापनलाई अद्यावधिक गरिनेछ ।

५.३.३ गाउँपालिकाले विभिन्न क्षेत्रबाट प्राप्त गर्ने कर, शुल्क तथा दस्तुरलाई प्रभावकारी रूपले संकलन गर्नका लागि सम्बन्धित सरोकारवाला निकायसँग सहकार्य गरिनेछ ।

५.३.४ कर तथा शुल्क संकलनलाई नियमित र पारदर्शी बनाउन बढी संकलन गर्ने वडामा थप कार्यक्रमहरू सोही वडामा सञ्चालन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

५.४ वित्तीय व्यवस्थापन

५.४.१ गाउँपालिकाबाट सञ्चालन गरिने उपभोक्ता समिति, संघ सस्थामार्फत सञ्चालन हुने सबै योजना तथा कार्यक्रमहरूमा जनसहभागितालाई कायमै गरिनेछ ।

५.४.२ आन्तरिक आयमा सबल भएमा मात्र गाउँको दुरत विकास हुन सक्छ । त्यसैले गाउँपालिकालाई आन्तरिक आयमा क्रमशः सबल बनाउँदै लैजानको लागि आन्तरिक आय वृद्धि गर्न करका दर र दायराहरूलाई फराकिलो बनाउँदै लगिने व्यवस्थालाई कायमै राखिएको छ ।

५.५ वित्तीय जोखिम न्यूनीकरण

५.५.१ जोखिमको अवस्थालाई मध्यनजर गर्दै जति सुकै रकम भएता पनि बैंक खाताबाट मात्र भुक्तानी दिइने छ ।

५.५.२ हरेक तीन महिनाको पहिलो सातामा अघिल्ला महिनाको आम्दानी तथा खर्चको सन्तुलन गाउँपालिकाको बैठकमा पेश गर्ने परिपाटिको थालनी गरिने छ ।

५.६ सार्वजनिक सुनुवाई

५.६.१ जनताको गुनासो सुनुवाईको लागि स्थानिय रेडियोमार्फत त्रैमासिक रूपमा “पालिकावासीसँग अध्यक्ष+उपाध्यक्ष कार्यक्रम” सञ्चालन गरिनेछ ।

५.६.२. यस पालिकामा सबै क्षेत्रबाट संचालित विभिन्न विकास कार्यक्रम तथा सेवाको अधिकतम सार्वजनिक गरी पारदर्शीता र जवाफदेहितामा अभिवृद्धि गरिनेछ ।

५.७ सामाजिक परीक्षण

५.७.१ यस गाउँपालिकाबाट सञ्चालित सबै योजनाहरूको अन्तिम किस्ता भुक्तानी गर्नु अघि अनिवार्य सामाजिक लेखापरीक्षण गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ । यस कार्यका लागि छुट्टै कार्य नीति बनाइ गाउँपालिकाको बैठकले निर्णय गरी लागु गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।

५.७.२ समुदायबाट कुनै पनि जिन्सी वा नगद प्राप्त गर्नु भ्रष्टचार गर्नु हो त्यसैले यस गाउँपालिकाका जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीमा शुन्य सहनसिलता को नीति लागू गरिनेछ ।

सभासद ज्यूहरू

अव म यस नीति तथा कार्यक्रम निर्माणका आधार तथा अगामि कार्य सम्पादनका केही मार्गदर्शन प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहान्छु ।

क. नीति तथा कार्यक्रम निर्माणका आधारहरू

१ नेपालको संविधान २०७२

२. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४

३. आ.व. २०७७/७८ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

४. गाउँ कार्यपालिकाले गरेका विभिन्न निर्णयहरू ।

५. संघिय तथा प्रदेश सरकारका नीति तथा कार्यक्रमहरू

६. १५ औँ आवधिक योजनाले परिलक्षित गरेका क्षेत्रहरू ।

८. सभासद ज्यूहरू तथा कर्मचारीबाट प्राप्त सुझावहरू

ख) मार्ग दर्शनहरू

१. जन सहभागितामुलक विकास निर्माण

२. पारदर्शीता तथा जवाफदेहिता

३. छिटो छरितो सेवा प्रवाह

४. दिगो विकासमा जोड

५. समता र समावेशितामा आधारित

आदरणीय सभासद ज्यूहरू,

हाम्रो मुलुक गरिबी, अशिक्षा, बेरोजगारीको चपेटामा परेको विधितै छ । यस समस्याबाट हामी मेन्छयायेमवासी पनि मुक्त छैनौ । मुलुकले संघीयताको स्वरूप अनुसार तीनै तहमा सरकार पाएको छ । यी सरकारहरू देश र जनताको समृद्धि हासिल गर्ने महान अभियानमा तपाईं हामीसहित होमिएका छौ । यस गाउँपालिको समृद्धि र जनताका समस्या समाधान गर्दै नमूना गाउँपालिका बनाउन जनताले हामीलाई निर्वाचित गरी पठाउनु भएकोछ । तसर्थ गम्भीर छलफल मार्फत सही योजना तर्जुमा गर्न छलफल, सल्लाह सुझाव प्राप्त हुने नै छ भन्ने पुर्ण विश्वास लिएको छु ।

अन्त्यमा, म यस मेन्छयायेम गाउँपालिकाको सातौं सम्मानित सभालाई जनप्रतिनिधिको हैसियतले सम्बोधन गर्ने मौका पाएको अवसरमा सम्पूर्ण पालिकावासी आमा, बुबा, दाजुभाइ तथा दिदीबहिनीहरू, राजनैतिक पार्टीका आदरणीय नेताहरू, विभिन्न संघ संस्थाहरू, सम्पूर्ण सभासद ज्यूहरू, सञ्चाकर्मीज्यूहरू, कर्मचारी तथा सुरक्षाकर्मीहरू लगायत सम्पूर्ण पालिकावासी प्रति कृतज्ञता ज्ञापन गर्दै धन्यवाद दिन चाहान्छु ।

यादववहादुर खापुङ्ग

अध्यक्ष

मेन्छयायेम गाउँपालिका, तेहथुम